

7.0 Dod o hyd i arian a'i gael

Cyflwyniad i Rodd Cymorth

Trosolwg

1. Beth yw Rhodd Cymorth a sut mae'n gallu helpu?
2. Sut i fanteisio i'r eithaf ar Rodd Cymorth
3. Rhodd Cymorth wrth godi arian
4. Cynllun Rhoddion Bach Rhodd Cymorth (GASDS)
5. Beth os aiff pethau o'i le?
6. Syniadau syml i'ch helpu chi i gael mwy o arian drwy Rodd Cymorth
7. Adnoddau pellach

Beth yw Rhodd Cymorth a sut mae'n gallu helpu?

Mae Rhodd Cymorth yn galluogi mudiadau elusennol i **hawlio 25% ychwanegol o werth rhodd** gan y llywodraeth.

Er mwyn hawlio **Rhodd Cymorth** ar gyfer rhodd, rhaid i'r rhoddwr fod yn **drethdalwr yn y DU** a darparu datganiad sy'n nodi y byddai'n hoffi i'r elusen hawlio'r swm ychwanegol. Nid yw hawlio **Rhodd Cymorth** yn costio'r un geiniog yn fwy i'r rhoddwr.

Llun: Pentwr o geiniogau

Sut i fanteisio i'r eithaf ar Rodd Cymorth

Mae cefnogwyr yn fwy tebygol o ddefnyddio **Rhodd Cymorth** os gofynnir iddynt wneud hynny ac os byddant yn deall y budd ychwanegol gwerthfawr y bydd hwnnw'n ei roi i'ch elusen heb iddynt orfod talu'r un geiniog yn fwy.

Defnyddiwch enghreifftiau ymarferol i egluro beth fydd yr arian **Rhodd Cymorth** yn eich galluogi chi i'w wneud mewn termau real. Os bydd elusennau yn egluro hyn mewn modd cyson ac yn gwneud hynny bob tro y gofynnir i'r rhoddwr roi, bydd yn cynyddu ymwybyddiaeth gyffredinol ac yn cynyddu nifer y cyhoedd a fydd yn cytuno i roi **Rhodd Cymorth**.

Gallai hyrwyddo **rhodd cymorth** i'ch rhoddwyr edrych yn debyg i hyn:

'Defnyddiwch Rodd Cymorth a bydd eich rhodd yn werth mwy. Am bob punt y byddwch chi'n ei roi i ni, gallwn ni hawlio 25c yn ôl o Gyllid a Thollau Ei Mawrhydi. Felly ticiwch yma. Mae mor syml â hynny'.

neu

'Mae defnyddio Rhodd Cymorth yn golygu y gallwn hawlio 25c yn ôl o Gyllid a Thollau Ei Mawrhydi am bob £1 y byddwch chi'n ei roi, sy'n helpu eich rhodd i fynd ymhellach. Mae hyn yn golygu y gall £100 droi'n £125, cyn belled â bod rhoddion yn cael eu gwneud drwy Rodd Cymorth. Dychmygwch y gwahaniaeth y gallai hynny ei wneud, ac ni fydd yn rhaid i chi dalu'r un geiniog. Felly, os ydych chi eisiau i'ch rhodd fynd ymhellach, gwnewch ef drwy Rodd Cymorth. Ticiwch yma. Mae mor syml â hynny'.

Rhodd Cymorth wrth godi arian

Gall **Rhodd Cymorth** gael ei ddefnyddio'n llwyddiannus gyda gwahanol ddulliau codi arian, a gellir ei weld fel ychwanegiad i'ch strategaeth codi arian gyfredol (gellir gweld mwy o adnoddau ar gyfer datblygu strategaeth codi arian effeithiol ar yr Hwb Gwybodaeth).

Mae llwyddiant **Rhodd Cymorth** yn dibynnu ar sicrhau ei fod yn cael ei hyrwyddo'n rheolaidd ac yn gyson, felly meddyliwch am y dulliau cyfathrebu rydych chi eisoes yn eu defnyddio lle gallech chi hyrwyddo **Rhodd Cymorth**.

Dyma rai ffyrdd o gynnwys **Rhodd Cymorth** mewn gweithgareddau y gallech chi fod yn eu defnyddio eisoes:

Rhodd Cymorth wrth godi arian

Gall **Rhodd Cymorth** gael ei ddefnyddio'n llwyddiannus gyda gwahanol ddulliau codi arian, a gellir ei weld fel ychwanegiad i'ch strategaeth codi arian gyfredol (gellir gweld mwy o adnoddau ar gyfer datblygu strategaeth codi arian effeithiol ar yr Hwb Gwybodaeth).

Mae llwyddiant **Rhodd Cymorth** yn dibynnu ar sicrhau ei fod yn cael ei hyrwyddo'n rheolaidd ac yn gyson, felly meddylwch am y dulliau cyfathrebu rydych chi eisoes yn eu defnyddio lle gallech chi hyrwyddo **Rhodd Cymorth**.

Dyma rai ffyrdd o gynnwys **Rhodd Cymorth** mewn gweithgareddau y gallech chi fod yn eu defnyddio eisoes:

Aelodaeth

Gallwch chi hawlio Rhodd Cymorth ar ffioedd aelodaeth, ar yr amod nad yw'r buddion yn fwy na [Rheolau buddion Cyllid a Thollau Ei Mawrhydi](#). Cofiwch fod Rhodd Cymorth yn berthnasol i roddion lle na chaiff y rhoddwr unrhyw fudd yn gyfnewid am y rhodd, [h.y. nid yw'n berthnasol pan mae arian yn cael ei dalu am nwyddau neu wasanaethau fel tocyn i ddigwyddiad](#).

Fodd bynnag, caniateir rhoi rhywbeth bach i ddangos gwerthfawrogiad neu i ddweud 'diolch', [er enghraifft, cylchlythyr ar gyfer aelodau neu anrheg rad](#). Ar gyfer rhoddion hyd at £100, ni all gwerth y buddion fod yn fwy na 25% o'r rhodd.

Digwyddiadau a noddir

Gwnewch yn siŵr fod gan ffurflenni noddi flwch ticio ar gyfer **Rhodd Cymorth** ac eich bod yn cael enw, cyfeiriad cartref a chod post yr holl noddwyr.

Gellir adhawlio **Rhodd Cymorth** ar y rhan fwyaf o ddigwyddiadau a noddir, oni bai bod y cyfranogwr yn derbyn budd ([fel teithiau tramor neu ddigwyddiadau her](#)). Os mai hyn yw'r achos, ni ellir hawlio **Rhodd Cymorth** ar gyfer rhoddion gan eu hunain nac '[unigolion cysylltiedig](#)'.

Atyniadau elusennol

Daeth rheolau newydd ar gyfer hawlio **Rhodd Cymorth** ar roddion a gyflwynir i eiddo elusennol gan ymwelwyr i rym ar [6 Ebrill 2006](#). Mae'r canllawiau'n berthnasol i unrhyw elusen sy'n codi tâl yn draddodiadol i bobl weld eiddo sy'n cael ei warchod, cynnal a chadw, cadw neu ei greu gan yr elusen er mwyn ehangu ei diben elusennol.

Mae'r canllawiau'n galluogi mwy o elusennau sy'n codi tâl mynediad, fel gerddi, galerïau celf a chanolfannau anifeiliaid, i fanteisio ar **Rodd Cymorth**. Bydd rhoddion a wneir yn lle tâl mynediad dim ond yn gymwys ar gyfer Rhodd Cymorth os yw'r ymwelydd yn talu o leiaf 10% yn fwy na'r pris mynediad arferol, neu os ydynt yn rhoi'r hawl i ymwelwyr gael mynediad i atyniad pryd bynnag y maen nhw ar agor dros gyfnod o 12 mis, er enghraifft, drwy gynllun aelodaeth, [er enghraifft, pe bai'r tâl mynediad yn £10, byddai hwn dim ond yn gymwys ar gyfer rhodd cymorth pe bai'r ymwelydd yn talu £11 neu'n fwy, neu os oedd y tâl o £10 yn caniatáu mynediad am o leiaf 12 mis.](#)

Rhaid i elusennau gynnig dewis i ymwelwyr dalu'r tâl mynediad arferol yn unig neu'r pris mynediad a rhodd wrth iddynt gael mynediad, ac ni fydd dewis peidio â thalu rhodd yn effeithio ar eu hawl i gael mynediad.

Os na fyddwch chi'n rhoi dewis clir i ymwelwyr i dalu'r tâl mynediad safonol neu dalu 10% neu ragor fel rhodd, yna ni fydd unrhyw daliad sy'n fwy na 10% neu ragor o'r tâl mynediad safonol yn rhodd y gwnaethant ddewis eu rhoi. Felly, ni fydd y taliad yn gymwys ar gyfer **Rhodd Cymorth**.

Nwyddau a roddwyd

Gellir adhawlio **Rhodd Cymorth** ar eitemau a roddir i siopau elusen. Mae hyn yn golygu trosi'r eitem yn rodd ariannol, gyda'r elusen fel asiant ar gyfer y rhoddwr, yn gwerthu'r eitem ac yna'n cynnig yr arian yn ôl i'r rhoddwr. Os bydd y rhoddwr wedyn yn dewis rhoi'r arian i'r elusen, gellir hawlio **Rhodd Cymorth**.

Bydd yn rhaid cael cofnod eglur sy'n cysylltu'r rhoddwyr gyda'r eitemau a'r arian y maen nhw wedi'i godi, yn ogystal â chaniatad i hawlio **Rhodd Cymorth** ar yr arian a godwyd ar yr eitem honno. [Sue Ryder Care](#) wnaeth gyflwyno'r syniad o hawlio **Rhodd Cymorth** ar nwyddau a roddir. Gellir gweld sut maen nhw'n cofrestru rhoddwyr ar gyfer y math hwn o **Rodd Cymorth** ar eu [gwefan](#).

Byddwch yn ymwybodol na ellir hawlio **Rhodd Cymorth** ar daliadau i brynu nwyddau fel cardiau Nadolig, ond gellir hawlio Rhodd Cymorth ar roddion gwirfoddol ychwanegol.

Casgliadau

Ni ellir hawlio **Rhodd Cymorth** ar gasgliadau bwced neu din ar hyn o bryd lle nad oes datganiad **Rhodd Cymorth** na llwybr archwilio sy'n cysylltu'r rhoddwr â'i rodd.

Fodd bynnag, os byddwch chi'n defnyddio amlenni casglu â sêl gyda'r datganiad **Rhodd Cymorth** wedi'i argraffu arnyn nhw ac yn cadw cofnodion priodol, yna gallwch hawlio **Rhodd Cymorth** ar gasgliadau. Yn yr un modd, gallwch chi hawlio **Rhodd Cymorth** ar flychau casglu sydd wedi'u dylunio i'w defnyddio yng nghartrefi'r rhoddwyr iddynt roi eu harian mân ynddyn nhw.

Ocsiynau

Mewn rhai achosion, gellir cynyddu rhan o'r arian a gynigir am eitem mewn ocsiwn elusennol drwy **Rodd Cymorth**. Gellir dim ond gwneud hyn ar gyfer eitem sydd â gwerth marchnadol clir, a rhaid nodi hyn ar adeg yr ocsiwn. Er enghraifft, os caiff £700 ei gynnig am bâr o docynnau teithio sy'n costio £500 yn y siop deithio ar y stryd fawr, yna gellir trin y £200 sy'n weddill fel rhodd sy'n gymwys ar gyfer **Rhodd Cymorth**.

Dylech chi gael datganiad **Rhodd Cymorth** gan y rhoddwr o ran yr elfen rodd hon, os nad oes gennych chi un eisoes. Nid oes gan eitemau a lofnodwyd gan bobl enwog nac eitemau unigryw werth marchnadol clir, ond maen nhw'n werth faint bynnag y telir amdanynt. Nid yw'r pris a gynigir am y rhain, felly, yn cynnwys elfen a roddwyd ac nid yw **Rhodd Cymorth** yn gymwys.

Mae'n werth nodi na ellir hawlio **Rhodd Cymorth** ar rafflau na loteriau. Mae prynu tocyn ar gyfer raffl, loteri neu wobwr 'Clwb 100' yn talu am yr hawl i roi cynnig ar gystadleuaeth, waeth pwy sy'n ennill a waeth beth yw gwerth y wobwr. Nid yw'n rhodd felly ac ni ellir defnyddio **Rhodd Cymorth**.

Cynllun Rhoddion Bach Rhodd Cymorth (GASDS)

Mae'r **Cynllun Rhoddion Bach Rhodd Cymorth** yn galluogi'r **Rhodd Cymorth** i gael ei hawlio heb ddatganiad Rhodd Cymorth ar roddion o £30 neu'n llai mewn arian parod a rhoddion o £30 neu'n llai ar gardiau digyffwrdd a gesglir ar neu ar ôl **6 Ebrill 2019**.

Gwybodaeth

O'r 6 Ebrill 2016, gallwch hawlio hyd at £2,000 mewn blwyddyn dreth neu £1,250 ar flynyddoedd cynt.

Er mwyn hawlio'r arian hyn, mae angen i chi gofnodi cyfanswm y rhoddion ariannol a gasglwyd, dyddiad y casgliad a'r dyddiad y cafodd ei dalu i mewn i gyfrif banc (**neu fod ym meddiant cofnodion o'r fath**).

Bydd angen i chi gadw cofnod o unrhyw roddion rydych chi wedi'u cymryd drwy gardiau digyffwrdd, er enghraifft, derbynebaw o'ch peiriant cardiau.

Gweler gwefan Llywodraeth y DU am ragor o wybodaeth am y cynllun rhoddion bach:

[Hawlio Rhodd Cymorth fel elusen](#)

Beth os aiff pethau o'i le?

Pan mae gennych chi ddatganiad **Rhodd Cymorth**, ond nad yw'r rhoddwr wedi talu digon o dreth i dalu'r dreth rydych chi wedi'i hadhawlio gan **CThem**, y rhoddwr fydd â'r atebolrwydd treth am y diffyg.

Nid yw hawliad treth yr elusen yn cael ei effeithio'n gyfreithiol. Ond efallai yr hoffech chi drafod y mater gyda **CThem** i weld a ellir trefnu unrhyw beth ar ran y rhoddwr.

Syniadau syml i'ch helpu chi i gael mwy o arian drwy Rodd Cymorth

Enwebwch lysgennad Rhodd Cymorth (staff neu wirfoddolwr)

Enwebwch rywun yn eich elusen i fod yn gyfrifol am sicrhau bod y mudiad yn cael cymaint â phosibl o arian drwy **Rodd Cymorth**, ac efallai hyd yn oed cael rhoddion treth-effeithiol yn gyffredinol.

Dylai'r unigolyn friffio'r holl staff a gwirfoddolwyr, hen a newydd, am fuddion **Rhodd Cymorth** ac effeithiolrwydd treth. Byddai hwn yn bwnc defnyddiol mewn cyfarfodydd staff a chynadledau.

Ysgrifennwch gyflwyniad syml ar Rodd Cymorth (a ffyrdd eraill treth-effeithiol o roi) ar gyfer pob cefnogwr.

Yn aml, caiff **Rhodd Cymorth** ei gamddeall neu ei osgoi oherwydd anwybodaeth. Mae'n naturiol y gallai fod gan roddwyr gwestiynau neu bryderon ynghylch **Rhodd Cymorth**, ac mae cyflwyniad ar ffurf cwestiwn ac ateb yn ffordd hawdd o fynd i'r afael â'r pryderon hyn.

Ystyriwch ddatblygu ffrydiau incwm sy'n gymwys am Rodd Cymorth

Ewch ati i ddatblygu ffrydiau incwm ar bethau y gellir hawlio Rhodd Cymorth arnynt, e.e. digwyddiadau a noddir, rhoddion rheolaidd ac ocsiynau.

Cynhwyswch eich targedau Rhodd Cymorth yn eich strategaeth codi arian

Gellid cynnwys targedau **Rhodd Cymorth** yn eich adroddiad blynyddol, mewn cynlluniau strategol ac mewn amcanion perfformiad unigol pobl.

Pa darged sy'n briodol ar gyfer Rhodd Cymorth?

Mae rhai elusennau cenedlaethol wedi llwyddo i gyrraedd cyfradd drosi o 80% o roddion ([sy'n gymwys ar gyfer Rhodd Cymorth](#)). Er nad yw hyn yn realistig i fudiadau llai o faint, mae llawer o godwyr arian proffesiynol yn credu bod 75% ([o roddwyr cymwys](#)) yn darged realistig a chyraeddadwy. Er nad yw hawlio Rhodd Cymorth yn costio unrhyw beth i chi'n ariannol, bydd angen amser staff. Cofiwch gynnwys hwn yn eich cynlluniau gwaith, disgrifiadau rôl staff/gwirfoddolwyr neu'ch amcanion er mwyn sicrhau ei fod yn cael yr adnoddau priodol. Gweler y canllawiau isod am gyfarwyddiadau ac arweiniad ar sut i hawlio **Rhodd Cymorth**.

Adnoddau pellach

Canllawiau ar Rodd Cymorth - Hawlio Rhodd Cymorth fel Elusen

Llywodraeth y DU

<https://www.gov.uk/claim-gift-aid>

Canllawiau ar Rodd Cymorth - Hawliadau Rhodd Cymorth ar gyfer Elusennau

Llywodraeth y DU

<https://www.gov.uk/guidance/gift-aid-what-donations-charities-and-cascs-can-claim-on#viewing-charity-property>

Cefnogi Trydydd
Sector **Cymru**

Third Sector
Support **Wales**

Rhwydwaith o fudiadau cymorth i'r trydydd sector cyfan yng Nghymru yw Cefnogi Trydydd Sector Cymru.

Ceir ynddo'r 19 corff cymorth lleol a rhanbarthol ledled Cymru, y Cyngorau Gwirfoddol Sirol, a'r corff cymorth cenedlaethol, Cyngor Gweithredu Gwirfoddol Cymru (CGGC).

Am ragor o wybodaeth cysylltwch â <https://thirdsectorsupport.wales/cy/cysylltu/>

Ymwadiad

Mae'r wybodaeth a ddarperir yn y daflen hon ar gyfer cyfarwyddyd yn unig. Nid yw'n amnewid am gyngor proffesiynol ac ni allwn dderbyn unrhyw gyfrifoldeb am golled o ganlyniad i unrhyw un sy'n gweithredu neu'n gwrthod gweithredu arno.